

euros. Therefore, at the moment it is the ruble that will remain the main currency for investments among the Russians, and the main task of the Central Bank is the prevention of its devaluation, but strengthening and relative stabilization of the exchange course.

References:

1. The Central Bank of the Russian Federation website [digital resource] – URL: http://www.cbr.ru/currency_base/dynamics.aspx
2. Online magazine «SCI-ARTICLE.RU» [digital resource] – Access mode: <http://sci-article.ru/stat.php?i=1408384524>
3. E.F. Linkevich The dynamics of exchange rates under conditions of the global financial and economic instability // Global economics. — 2013. — No. 2 (30). — P. 13—20
- A. I. Klishin Factors affecting the exchange rate changes // Economic sciences — 2013. — No. 04. — P. 170—173.

Yesina O.G.

Senior Lecturer,

Odessa National Economic University, Odessa, Ukraine

THE MODERN MARKET OF REMOTE BANKING SERVICES IN UKRAINE

Єсіна О.Г.

старший викладач,

Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

СУЧАСНИЙ РИНОК ДИСТАНЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

The article describes the types of remote banking services in Ukraine. The analysis of their capabilities, advantages and development perspectives is also given.

Keywords: remote banking services, "Client-Bank", video banking, Internet banking, mobile banking.

У статті розглянуто види дистанційних банківських послуг в Україні. Проведено аналіз їх можливостей, переваг та перспектив розвитку.

Ключові слова: дистанційні банківські послуги, «Клієнт-банк», відеобанкінг, Інтернет-банкінг, мобільний банкінг.

На сучасному етапі розвитку банківської системи, коли кількість банків стрімко зростає, банки змушені шукати нові способи залучення клієнтів. В умовах конкуренції в банківському бізнесі, на перший план залучення нових клієнтів, виходить не тільки кількість, але і якість банківських послуг, що надаються. Розвиток інформаційних та Інтернет технологій також не могло не позначитися і на роботі сучасної банківської системи. Головним напрямком розвитку банківських послуг стає використання дистанційного банківського обслуговування, основне призначення якого полягає у спрощенні роботи філій і відділень банків, скорочення готівкових розрахунків, скороченні витрат на обслуговування клієнтів у банку, а також у підвищенні якості та рівня сервісу.

Згідно з [1, с.335], дистанційним банківським обслуговуванням прийнято називати надання банківських послуг на відстані, без відвідування клієнтами офісу банку, без безпосереднього контакту з співробітниками банку - з дому, офісу, автомобіля і так далі. Цей вид обслуговування дає можливість забезпечити конкурентоспроможність банківського бізнесу, насамперед, за рахунок створення істотно нових банківських продуктів і швидкого інтегрування банківських послуг з іншими фінансовими послугами, що використовують віддалений доступ до грошових рахунків.

Найбільш поширені послуги дистанційного банкінгу: перегляд балансу картки або рахунка; перегляд стану погашення кредитів; платежі за комунальні послуги; оплата мобільного зв'язку, Інтернету та телефонії; розміщення і управління депозитними вкладками; переказ грошових коштів іншому клієнту всередині банку; переказ коштів на власний рахунок; одержання грошових переказів, які здійснюються через міжнародні системи грошових переказів; покупка залізничних та авіаквитків та ін.

Таким чином, під дистанційними банківськими послугами слід розуміти роботу банку, яка спрямована на виконання звичайних банківських операцій шляхом використання сучасних інформаційних технологій. При дистанційному обслуговуванні, клієнту надається той самий набір послуг, що і в звичайному банківському відділенні [2, с.210].

У сучасних світових системах банківського обслуговування сьогодні клієнтам надаються наступні види дистанційних послуг [1; 2; 3]: відеобанкінг; Інтернет-банкінг; РС-банкінг (система «Клієнт-Банк»); мобільний банкінг; системи самообслуговування (банкомати АТМ-banking, термінали) та ін.

Відеобанкінг – це система інтерактивного спілкування клієнта з персоналом банку; вона надає клієнтові можливість віртуального спілкування з банком за допомогою спеціально призначених пристроїв, в які вбудовані монітори.

Відеобанкінг тестують найбільші банки в США, які пропонують своїм клієнтам послугу інтерактивного спілкування зі співробітником банку через банкомат. Однак даний вид обслуговування поки що не знайшов широкого поширення в банківській системі України у зв'язку з високими витратами на створення та обслуговування, невисокою стабільністю і пропускнуою здатністю каналів зв'язку, низькою зацікавленістю клієнтів. На думку експертів, поки що рано говорити про те, що відеобанкінг незабаром стане альтернативою класичному банківському обслуговуванню.

Інтернет-банкінг – це технологія віддаленого банківського обслуговування, яка дає змогу клієнтові отримувати інформаційні послуги та проводити активні транзакції по власному рахунку через канали мережі Інтернет. Клієнт отримує численні переваги у вигляді мобільності та самостійності користування банківськими послугами, повного контролю за власним рахунком, можливості вільно планувати свій час [4, с.98].

Інтернет-банкінг є найперспективнішим і швидкозростаючим сегментом банківської діяльності. Крупні банки додають функціонал, спрощують сервіси для клієнтів, приділяють велику увагу дистанційному обслуговуванню в рекламі своїх послуг. Близько 60% з 50 найбільших банків України вже пропонують у переліку своїх послуг різні форми дистанційного обслуговування, і через 2-3 роки їх наявність стане нормою для всієї банківської системи. У середньому віддаленим доступом користуються 10-15% клієнтів банківських установ України [5].

За даними на кінець 2013 року, всесвітньою мережею Інтернет активно користувалися 46,2% всіх опитаних українців старше 16 років (включаючи мешканців міст та сіл). Помітними темпами зростає популярність Інтернет-банкінгу: за рік кількість користувачів систем ДБО зросла більш ніж удвічі (на 66,5%) [6].

РС-банкінг (традиційна система «Клієнт-Банк») – це програмно-технічний комплекс, який дозволяє підприємству керувати своїм рахунком з комп'ютера, встановленого в офісі підприємства. Сучасний РС-банкінг, призначений для обслуговування фізичних (підприємців) та юридичних осіб в режимі off-line, і передбачає інсталяцію спеціального програмного забезпечення на комп'ютері клієнта. Робота з документами, довідниками, імпорту документів з бухгалтерських програм, підпис документів, перегляд виписок не вимагають підключення до сервера банку. Підключення потрібно тільки для відправлення та прийому банківських документів.

У порівнянні з Інтернет-банкінгом, система «Клієнт-банк» має ряд недоліків [1; 7]:

- необхідність попередньої установки та подальшого супроводу програмного забезпечення на комп'ютері клієнта без права власності на це забезпечення;
- необхідність виїзду банківського спеціаліста до офісу компанії для встановлення необхідного програмного забезпечення;
- відсутність мобільності використання системи «Клієнт-Банк» - програмне забезпечення встановлюється на один - два комп'ютери клієнта. У разі заміни комп'ютера або переустановлення операційної системи необхідно також встановлювати заново і програму;

- труднощі додавання в систему нових форм документів, які можуть вимагати оновлення версії програмного забезпечення на комп'ютері клієнта банку;
- висока вартість упровадження і супроводу послуги для невеликих підприємств і приватних клієнтів.

Однак, система «Клієнт-банк» має і свої переваги:

- клієнт банку може повідомити в банк IP- адресу комп'ютера, з якого будуть виконуватися платежі, таким чином, підвищується рівень захищеності системи;
- обмін інформацією між банком і клієнтом здійснюється в захищеному режимі;
- клієнт не залежить від якості з'єднання з Інтернетом, підключення необхідно лише для короткого обміну даними з банківським сервером;
- деякі категорії бізнесу, з метою централізації управління грошовими потоками, воліють користуватися тільки даною системою.

Думки експертів [7] з приводу майбутньої системи «Клієнт-банк» неоднозначні. Система «Клієнт-банк» представляє найбільший інтерес для юридичних осіб, а для фізичних осіб – система Інтернет-банкінгу. Деякі фахівці стверджують, що система Інтернет-банкінгу в майбутньому повністю замінить систему «Клієнт-банк». Інші приходять до думки, що використання тієї чи іншої системи залежить від моделі ведення бізнесу, потреб і вимог клієнта. Можна припустити, що і далі системи «Клієнт-Банк» та Інтернет-банкінгу будуть існувати, доповнюючи один одного. Скористатися системою «Клієнт-банк» пропонують такі банки: «Приватбанк», «Промінвестбанк», «Укресімбанк», «Укрсоцбанк», «УкрСиббанк», «Райффайзен Банк Аваль» та ін.

Повільно, але впевнено набирає обертів і мобільний банкінг – збільшення кількості користувачів за рік - на 22,5% [6]. Мобільний банкінг – це система, що дає можливість одержання інформації та управління коштами на банківському рахунку за допомогою мобільного телефону, смартфона або планшетного комп'ютера. Ця послуга в банках представлена у вигляді додатків для планшетів і смартфонів з операційними системами iOS, Android та Windows Phone.

На сьогодні послугу мобільного банкінгу пропонують «Приватбанк», «ПУМБ», «Альфа-Банк», «Дельта Банк», «УкрСиббанк», «Райффайзен Банк Аваль», «Ощадбанк», «CityCommerce Bank», «Правекс-Банк», «Пиреус Банк» та ін. Набір пропонованих сервісів умовно можна розділити на інформаційні (перегляд залишків на рахунках і картках, депозитів і кредитів, читання повідомлень від банку, пошук банкоматів на карті) і платіжні (перекази між рахунками і картками, оплата послуг провайдерів, управління лімітами, замовлення депозитів та інших продуктів банку) [6].

Але, у цей час деякі банки представляють декілька видів так званого мобільного банкінгу, назви і функціональні можливості яких у різних банках різняться між собою: GSM-банкінг, M-banking, SMS-banking, Telebanking та ін. У більшості випадків банки надають клієнтам обмежений варіант мобільного банкінгу – SMS-банкінг, який має інформаційний рівень доступу. Тобто клієнт отримує за допомогою SMS виписки про операції за рахунком, може стежити за станом свого рахунка і так далі.

І все ж відсоток використання послуги мобільного банкінгу залишається критично низьким - 0,14% [6]. Причини слабого розвитку мобільного банкінгу полягають в такому [5]: Інтернет-банкінг з'явився набагато раніше, має велику функціональність і більш звичний клієнтам; існує альтернатива дистанційної роботи через будь-який веб-браузер комп'ютера; низька питома вага користувачів смартфонів серед клієнтів банків; недостатня популяризація можливостей оплати послуг за допомогою мобільного банкінгу та ін. Незважаючи на те, що за оцінками деяких фахівців, мобільний банкінг розвивається ще недостатньо швидкими темпами, експерти впевнені, що найближчим часом дана послуга стане одним з найбільш затребуваних і поширених банківських сервісів.

Більшість українських банків здійснюють комбіноване дистанційне обслуговування на основі об'єднання систем «Клієнт-банк», Інтернет-банкінг, мобільний банкінг, SMS-

банкінг та e-mail-банкінг. В Україні послуги комбінованого дистанційного банкінгу надають такі банки: «Приватбанк», «МАРФИН БАНК», «ПУМБ», «Ощадбанк», «УкрСиббанк» тощо.

Гальмом стрімкого розвитку електронного банкінгу в цілому є: недостатня кількість користувачів Інтернету; нерівномірність проникнення Інтернету в різних регіонах країни; велика вартість впровадження інноваційних технологій і як наслідок – великий термін окупності інвестицій; великий ризик шахрайства; необізнаність клієнтів про існування послуг дистанційного банкінгу [2, с.212].

У найближчі роки дистанційні банківські послуги вийдуть на домінуючі позиції. Це продиктовано: по-перше, потребою клієнтів отримувати доступний, зручний і швидкий канал обслуговування; по-друге, прагненням банків знижувати витрати на обслуговування. Найперспективнішим напрямком розвитку ринку дистанційних послуг експерти називають мобільні додатки для Інтернет-банкінгу. Однак, остаточний вибір системи віддаленого доступу до рахунку залишиться за клієнтами банків, які оберуть самий відповідний для них варіант дистанційного обслуговування. На думку експертів, сервіс дистанційних послуг не зможе повністю замінити відділення банків; він є не альтернативою мережі філій, а доповненням до неї.

Література:

1. Информационные системы и технологии в экономике и управлении : учебник / [В. В. Трофимов, О. П. Ильина, В. И. Кияев и др.] – М. : Издательство Юрайт, 2013. – 542 с.
2. Єсіна О. Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / О. Г. Єсіна // Вісник соціально-економічних досліджень. – Одеса. – 2013. – № 48 (1). – С. 209-213.
3. Страхарчук А. Я. Інформаційні системи і технології в банках: [навч. посібник] / А. Я. Страхарчук, В. П. Страхарчук. – К. :Знання, 2010. – 515с.
4. Шалига Т.С. Розвиток дистанційних банківських послуг як показник модернізації елементів національної банківської системи [Текст] / Т. С. Шалига // Вісник Української академії банківської справи. – 2010. – № 2 (29). – С. 95-99.
5. Сокращение дистанции: перспективы интернет-банкинга [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.prostobankir.com.ua/individualnyy_biznes/stati/sokraschenie_distantsii_perspektivy_internet_bankinga.
6. Мобільний банкінг: не річ в собі, але ефективний канал продажів [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.csLtd.com.ua/uk/newsua/-2014/1395-2014-04-28-15-26-45.html>.
7. Заменить ли интернет-банкинг систему Клиент-Банк для бизнеса? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.prostobiz.ua/rko/sovety/zamenit_li_internet_banking_sistemu_klient_bank_dlya_biznesa.

Zadvornyykh S.S.

lecturer

Cherkasy State Technological University, Cherkasy, Ukraine

IMPROVEMENT OF THE METHOD OF CALCULATION SHADOW ECONOMY'S LEVEL IN UKRAINE

Задворних С.С.

викладач

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ РОЗРАХУНКУ РІВНЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

The article says about the features of the valid Method of the calculation shadow economy's level in Ukraine, possibilities of using expert methods for their calculation. Is given the analyses of their failings and is proposed, based on them, improved Method of the calculation shadow economy's level.

Keywords: *shadow economy, method, expert method, corruption, financial flows.*

В статті розглянуто особливості чинної Методики розрахунку рівня тіньової економіки в Україні, можливість використання для її оцінки експертних методів. Дається аналіз її недоліків, що можуть виникати при їх застосуванні та запропоновано на їх основі удосконалену методику розрахунку рівня тіньової економіки.